
Rasisme er helseskadelig

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER

AMANDA HYLLAND SPJELDNÆS

Universitetet i Oslo

Personer som opplever rasisme, fremmedfrykt og diskriminering, er mer utsatt for sykdom.

Illustrasjon: Fotocelia/iStock

En artikkelserie i tidsskriftet The Lancet viser hvordan rasisme, fremmedfrykt og diskriminering påvirker folks helse. En av artiklene gir en oversikt over eksisterende studier av assosiasjonen mellom rasisme og helse [\(1\)](#). På individnivå øker opplevd rasisme risikoen for en rekke sykdommer, slik som astma, kreft, hjerteinfarkt og depresjon. På systemnivå er opplevd rasisme

blant annet assosiert med bosted i områder med større helsebelastninger, slik som luftforurensning, og dårligere tilgang på tilpassede helsetjenester. Studiene viser at eksponering for rasisme og diskriminering akkumuleres gjennom livet og mellom generasjoner, og gir negative helseeffekter over tid.

I en annen artikkel vurderes ulike tiltak for å møte helsekonsekvensene av rasisme, fremmedfrykt og diskriminering (2). Forfatterne anbefaler tiltak både på individ-, samfunns- og systemnivå. Sentralt står arbeid for å redusere grunnleggende globale skjevheter i makt som fører til at noen grupper har mindre ressurser enn andre.

– Medisinsk forskning, utdanning og praksis i Norge har hatt lite oppmerksomhet rettet mot hvordan rasisme og diskriminering påvirker helse, sier Davina Kaur Patel. Hun er lege, har mastergrad i folkehelse og underviser i samfunnsmedisin ved Universitetet i Oslo.

– Denne artikkelserien utfordrer eksisterende tankesett i medisinen, der etnisitet ofte anses som en umodifiserbar risikofaktor for sykdom, sier hun.

– Ingen samfunn er immune mot rasisme. I Norge ser vi dårligere psykisk helse blant innvandrere, samer og andre minoriteter som er utsatt for diskriminering. Koronapandemien rammet noen minoritetsgrupper hardere enn resten av befolkningen, og papirløse innvandrerkvinner har økt risiko for svangerskapskomplikasjoner. Dette er eksempler på hva man kan kalle strukturell rasisme, sier Patel.

– Rasisme og helse har vært del av de nasjonale læringsmålene i medisinstudiet i Norge siden 2020. Alle som er involvert i medisinutdanningen – ikke bare samfunnsmedisinerne – bør være bevisste på hvordan rasisme og diskriminering påvirker helse, og hvordan helsepersonell kan bidra til å forsterke og redusere helseeffektene av rasisme. Leger og medisinstudenter må tørre å reflektere over hvordan egne fordommer, ubevisst bias og yrkesutøvelse kan bidra til rasisme og diskriminering av pasienter og kolleger, sier Patel.

REFERENCES

1. Selvarajah S, Corona Maioli S, Deivanayagam TA et al. Racism, xenophobia, and discrimination: mapping pathways to health outcomes. *Lancet* 2022; 400: 2109–24. [PubMed][CrossRef]
2. Abubakar I, Gram L, Lasoye S et al. Confronting the consequences of racism, xenophobia, and discrimination on health and health-care systems. *Lancet* 2022; 400: 2137–46. [PubMed][CrossRef]

Publisert: 12. april 2023. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.23.0120
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 21. februar 2026.